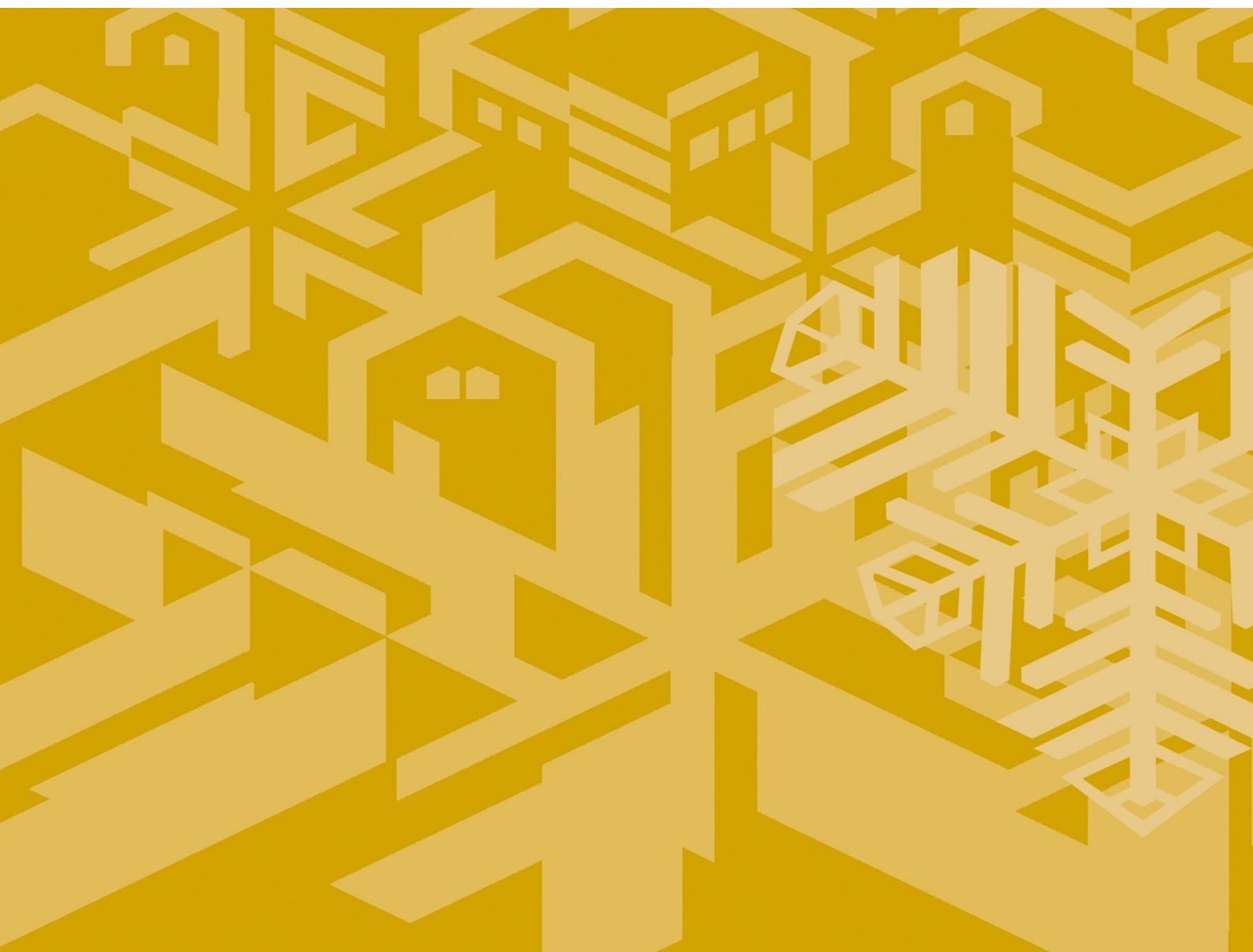

Dnr: 00055-2020

Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 2 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Innehållsförteckning

Inledning	3
Prioriterade fokusområden, uppdrag och aktiviteter 2023–2027	4
Fokusområde: Utemiljöer	5
Utveckla utformningen av utemiljöer i samarbete med personer med olika funktionsnedsättningar	5
Utveckla underhållet av gator och vägar samt parkeringssituationen	7
Utveckla trygga och tillgängliga grönområden i kommunen	9
Fokusområde: Transporter	12
Förbättra tillgängligheten för äldre och personer med funktionsnedsättning på både stads- och landsbygdsbussar	12
Stimulera äldre och personer med funktionsnedsättning att åka mer buss genom billigare bussresor	14
Förbättra tillgängligheten vid färdtjänstresor.....	15
Fokusområde: Social gemenskap och delaktighet	16
Förbättra tillgängligheten till befintliga sociala mötesplatser för äldre och personer med funktionsnedsättning	16
Utveckla nya former av social gemenskap och delaktighet	18
Förbättra tillgängligheten till föreningsliv och kommunala anläggningar för äldre och personer med funktionsnedsättning.....	20
Fokusområde: Respekt och social tillhörighet (icke-diskriminering)	22
Motverka digital diskriminering	22
Förebygga diskriminering av äldre och personer med funktionsnedsättning inom skolans verksamhet.....	23
Förebygga diskriminering av äldre och personer med funktionsnedsättning inom vård och omsorg	24
Fokusområde: Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande	26
Utveckla nya former av medborgarinflytande	26
Avhjälpa hinder för inflytande för äldre och personer med funktionsnedsättning	28
Utveckla möjligheterna till arbete och frivilliginsatser för äldre och personer med funktionsnedsättning	29
Fokusområde: Information och kommunikation	31
Uppföljning och utvärdering av handlingsplanen	32

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 3 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Inledning

Kommunstyrelsen beslutade den 11 september 2018 att Östersunds kommun skulle ansöka om att bli medlem i Världshälsoorganisationens (WHO) globala nätverk för åldrevänliga städer och samhällen - ”Age-friendly cities and communities” (AFCC). Kommunstyrelsen skickade in en ansökan våren 2019 och den godkändes av WHO i juni samma år.

Syftet med medlemskapet är att göra Östersund till en bättre plats att leva och åldras på för både äldre och personer med funktionsnedsättning. I Östersunds kommun är arbetet översatt till att bli ”en åldrandevänlig kommun”.

Arbetet med en åldrandevänlig kommun har drivits som ett kommungemensamt projekt under perioden 1 februari 2020 – 30 juni 2022.

Inom ramen för projektet har det utformats ett strategidokument – ”Strategi för ett Östersund för alla” - som Kommunfullmäktige fastställde den 20 juni 2022.

Med utgångspunkt i strategidokumentet ska det tas fram en flerårig handlingsplan med tidsatta aktiviteter som ska genomföras den kommande mandatperioden.

I denna handlingsplan redovisas hur kommunen avser arbeta för att möjliggöra ett mer aktivt och hälsosamt liv och åldrande för äldre och personer med olika funktionsnedsättningar i Östersunds kommun under perioden 2023–2027.

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 4 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Prioriterade fokusområden, uppdrag och aktiviteter 2023–2027

Det har i ”Strategi för ett Östersund för alla” valts ut sju fokusområden som kommunen ska arbeta med under perioden 2023–2027 för att göra Östersund möjliggöra ett mer aktivt och hälsosamt liv och åldrande för äldre och personer med olika funktionsnedsättningar i Östersunds kommun.

1. Utemiljöer
2. Transporter
3. Bostäder
4. Social gemenskap och delaktighet
5. Respekt och social tillhörighet
6. Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande
7. Information och kommunikation

Område Bostäder kommer att hanteras kopplat till kommunens ”Strategi för bostadsförsörjning” och ingår därför inte i denna handlingsplan.

Aktuella uppdrag och aktiviteter för övriga fokusområden redovisas i denna handlingsplan.

En central del av arbetet med ”Age-friendly cities and communities” är att stärka målgruppernas inflytande och delaktighet. Kommunen ska därför fortlöpande samverka med och involvera Kommunala pensionärsrådet och Tillgänglighetsrådet vid genomförandet av de uppdrag och aktiviteter som finns angivna i handlingsplanen.

Kommunens styrelser och nämnder ska, i enlighet med gällande reglementen, alltid samråda med Kommunala pensionärsrådet och Tillgänglighetsrådet i de frågor som berör pensionärer respektive personer med funktionsnedsättningar.

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 5 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Fokusområde: Utemiljöer

Utveckla utformningen av utemiljöer i samarbete med personer med olika funktionsnedsättningar

Processgrupp: Fysisk planering

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
<p>Avhjälpa brister i fysisk tillgänglighet till allmänna platser/byggnader i centrala stan som gör att äldre och personer med olika funktionsnedsättningar har svårt att delta på likvärdiga villkor.</p> <p>Utgångspunkt för arbetet bör vara den tillgänglighetsinventering som Samhällsbyggnad genomfört under 2021.</p>	<p>Följa upp vilka åtgärder som kvarstår i listan från den inventering av tillgänglighet till allmänna byggnader som genomförts i centrala Östersund och påminna berörda fastighetsägare.</p>	<p>Görs inom ordinarie arbete/budget (dvs. ingen ökad kostnad)</p>	<p>Samhällsbyggnad - Enhetschef för Plan och bygg</p>	<p>231130</p>
<p>Säkerställa tillgång till grönområden nära befintliga och nya bostäder. Äldre och personer med funktionsnedsättning bör involveras i planeringsarbetet.</p>	<p>Genomföra möten med representanter för äldre 65+ och personer med funktionsnedsättning 18+ där det förs en dialog om tillgång till grönområden i anslutning till bostäder (t.ex. vad innebär tillgång till grönområden när det gäller avstånd, användbarhet, kvalitet).</p> <p>Syftet med dessa möten är att fånga upp viktiga perspektiv för framtida samhällsplanering samt att informera om hur planprocessen fungerar.</p>	<p>Görs inom ordinarie arbete/budget (dvs. ingen ökad kostnad)</p>	<p>Samhällsbyggnad - Enhetschef för Plan och bygg</p>	<p>231130</p>

Dokumentnamn:

Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027

Sida: 6 (32)

Skapad av:Projekt åldrandevänlig kommun
(Age-friendly cities and communities)
2022-12-12**Beslutad av:**Kommundirektör
2022-12-16

Reviderad

<p>Genomföra särskilda trygghets- och tillgänglighetsvandringer i centrala stan tillsammans med personer med rörelsenedsättning, personer med synnedsättning, personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar respektive personer med intellektuella funktionsnedsättningar för att inhämta deras perspektiv på utemiljön.</p>	<p>1. Planera genomförandet av tre trygghets- och tillgänglighetsvandringer med personer med funktionsnedsättning (en för personer med fysiska funktionsnedsättningar, en för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och en för personer med intellektuella funktionsnedsättningar)</p> <p>2. Genomföra trygghets- och tillgänglighetsvandringer med personer med olika funktionsnedsättningar</p> <p>3. Sammanställa resultat från trygghets- och tillgänglighetsvandringer med personer med olika funktionsnedsättningar och föreslå åtgärder</p> <p>4. Genomföra åtgärder utifrån vad som framkommit vid trygghets- och tillgänglighetsvandringer med personer med olika funktionsnedsättningar</p>	<p>1-3. Görs inom ordinarie arbete/budget (dvs. ingen ökad kostnad)</p> <p>4. Ev. behov av utökad budget bedöms i samband med att man föreslår åtgärder under punkt 3.</p>	<p>Teknisk förvaltning - Enhetschef för Mark och anläggning i samverkan med Samhällsbyggnad och säkerhetsansvarig KLF</p>	<p>1–3. 241130</p> <p>4. 271130</p>
<p>Göra en översyn av Stortorget ur funktionshinderperspektiv. Översynen bör göras i samarbete med personer med synnedsättning, personer med rörelsenedsättning, personer med neuropsykiatriska funktions-</p>	<p>OBS! Denna översyn kombineras med föregående uppdrag kring trygghets- och tillgänglighetsvandringer i centrala stan.</p> <p>1. Planera genomförandet av översyn av Stortorget med personer med funktionsnedsättning (en för personer med fysiska funktions-</p>	<p>1-3. Görs inom ordinarie arbete/budget dvs. ingen ökad kostnad)</p> <p>4. Ev. behov av utökad budget bedöms i samband med att man föreslår åtgärder under punkt 3.</p>	<p>Teknisk förvaltning - Enhetschef för Mark och anläggning i samverkan med Samhällsbyggnad och säkerhetsansvarig KLF</p>	<p>1–3. 241130</p> <p>4. 271130</p>

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 7 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

nedsättningar samt personer med intellektuella funktionsnedsättningar för att inhämta deras perspektiv på Stortorget utformning.	nedsättningar, en för personer med neuro-psykiatriska funktionsnedsättningar och en för personer med intellektuella funktionsnedsättningar 2. Genomföra översyn av Stortorget med personer med olika funktionsnedsättningar 3. Sammanställa resultat från översyn av Stortorget med personer med olika funktionsnedsättningar och föreslå åtgärder 4. Genomföra åtgärder utifrån vad som framkommit vid översyn av Stortorget med personer med olika funktionsnedsättningar			
--	--	--	--	--

Utveckla underhållet av gator och vägar samt parkeringssituationen

Processgrupp: Gator, vägar och parkering

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
Förbättra sandning och snöröjning på gator, vägar och gång- och cykelvägar för att underlätta framkomligheten för personer med syn- och rörelsenedsättning	1. Utforma och fatta beslut om ”Riktlinje för drift av gator, vägar och parkering” (för att fastställa ny ambitionsnivå för snöröjning och halkbekämpning) 2. Se över arbetsmetoder och rutiner för drift och underhåll 3. Utbilda chaufförer i funktionshinderperspektiv och nya arbetsmetoder	1. Föreslagen ambitionshöjning i ”Riktlinje för drift av gator, vägar och parkering” kräver en utökad driftsbudget på 10 miljoner för Teknisk nämnd/förvaltning 2. Görs inom ramen för ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) 3. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	1-3. Teknisk förvaltning - Enhetschef för Gata Park Fritid Drift	1. 231130 2. 271130 (görs löpande under hela perioden) 3. 271130 (görs årligen under hela perioden)

 ÖSTERSUNDS KOMMUN	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 8 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Vidta åtgärder för att minska nedskräpningen i olika områden	1. Utforma en arbetsordning för hur man ska minska nedskräpningen i kommunen 2. Vidta åtgärder utifrån arbetsordningen om hur nedskräpningen ska minskas	1. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) 2. Ev. behov av utökad budget bedöms i samband med att det föreslås åtgärder under föregående aktivitet	Teknisk förvaltning - Enhetschef för Gata Park Fritid Drift	1. 231130 2. 261130
Göra en översyn av utformningen av kommunens gång- och cykelbanor i samarbete med Synskadades respektive Hörselskadades förening	1. Kontakta Synskadades respektive Hörselskadades förening för att göra en gemensam översyn av var kommunens gång- och cykelbanor är felaktigt/otydligt utformade 2. Utforma en åtgärdsplan för förbättringar med utgångspunkt från den översyn av gång- och cykelbanor som genomförts med SRF och HRF 3. Genomföra åtgärder utifrån vilka förbättringsbehov som framkommit vid översyn av gång- och cykelbanor med SRF och HRF	1-2. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) 3. Ev. behov av utökad budget bedöms i samband med att det föreslås åtgärder under föregående aktivitet.	Teknisk förvaltning - Enhetschef för Trafik och El i samverkan med Samhällsbyggnad	1. 230630 2. 240630 3. 271130
Utöka antalet parkeringsplatser och handikapparkeringsplatser i centrala stan	1. Marknadsföra informationen på kommunens hemsida om hur man kan hitta lediga parkeringsplatser i centrala stan 2. Utforma ett styrdokument kring mobilitet där det även tydliggörs vad som ska gälla för parkeringsplatser på allmänna platser i centrala stan	1. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) 2. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	1. Teknisk förvaltning – Enhetschef för staben/stabens kommunikator i samverkan med Trafikingenjör hos Trafik och El 2. Samhällsbyggnad - Strategisk planerare inriktning trafik	1. 271130 (görs löpande under hela perioden) 2. 231130

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 9 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Använda mer användarvänliga och enhetliga betalnings-sätt vid parkerings-platser och säkerställa att det finns parkeringsautomater för kontant- eller kortbetalning för dem som inte använder smartphones, i syfte att motverka digital diskriminering	<ol style="list-style-type: none"> Säkerställa att det alltid finns kort- och/eller kontantbetalning som alternativ i varje geografisk parkeringszon Sätta upp skyltar med information om var det finns närmaste kort- och kontantbetalningar Marknadsföra den information som finns på kommunens hemsida om vilka betalningssätt som gäller i olika parkeringszoner 	1-3. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	<ol style="list-style-type: none"> 1-2 Teknisk förvaltning - Enhetschef för Trafik och El 3. Teknisk förvaltning – Enhetschef för staben/stabens kommunikatör i samverkan med trafikhand-läggare 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 271130 2. 271130 (görs löpande översyn under hela perioden) 3. 271130 (görs löpande under hela perioden)
--	---	---	--	---

Utveckla trygga och tillgängliga grönområden i kommunen

Processgrupp: Parkförvaltning

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
Utöka antalet sittplatser/bänkar i alla geografiska områden i kommunen	<ol style="list-style-type: none"> Utforma och fastställa ny ambitionsnivå för sittplatser/bänkar (inkl. höjd och armstöd) Göra en åtgärdsplan för var fler sittplatser/bänkar ska placeras ut i samråd med Kommunala pensionärsrådet (KPR) och Tillgänglighetsrådet (TR) Genomföra åtgärder för att uppnå en mer universell utformning när det gäller sittplatser/bänkar (se Tekniska handboken) 	<ol style="list-style-type: none"> 1-2. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) 3. Ev. behov av utökad budget bedöms i samband med att det utformas en plan för placering av fler sittplatser/bänkar under föregående aktivitet 	Teknisk förvaltning - Enhetschef för Mark och anläggning	<ol style="list-style-type: none"> 1-2. 230630 3. 271130

Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 10 (32)	
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Utöka antalet tillgängliga, offentliga toaletter i centrala stan samt förbättra information/skyltning om var det finns toaletter	1. Föra en diskussion med Destination Östersund om det går att utveckla samverkan med andra aktörer för att medborgarna ska få tillgång till fler tillgängliga toaletter i centrala stan	1. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	1. Vård- och omsorgsförvaltningen – Projektledare AFCC	1. 230630
	2. Göra en mindre utredning av placering av ny toalett i södra delen av centrum samt förbereda upphandling av genomförandet av en sådan toalett (bör synkas mot Östersundslänkens projekt)	2. Utredningen förutsätter en utökad budget om 200 tkr och genomförandet cirka 5 mkr (varav 2 mkr för uppförande av toalett och 3 mkr för markanpassning)	2. Teknisk förvaltning, Enhetschef Mark och anläggning i samarbete med Östersundslänken styrgrupp	2. 240930
	3. Inventera hur skyltningen av toaletter ser ut idag och hur den kan förbättras	3. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	3-4. Teknisk förvaltning, Enhetschef för Trafik och El	3. 231130
	4. Genomföra åtgärder för att förbättra skyltningen av toaletter där det bedöms nödvändigt	4. Ev. behov av utökad budget bedöms utifrån inventeringen av befintlig skyltning av toaletter under föregående aktivitet.		4. 251130
Utöka röjning av sly och växtlighet i buskage och skogsområden runt om i kommunen (för att förbättra framkomlighet och trygghet)	1. Marknadsföra den nya e-tjänsten om "Felanmälan av utemiljön" för kommunens medborgare (där de kan anmäla t.ex. buskar/träd som försvårar framkomlighet och trygghet)	1-2. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	1. Teknisk förvaltning – Enhetschef för Mark och anläggning och Enhetschef Gata Park Fritid Drift	1. 230331
	2. Göra en inventering och utforma en åtgärdsplan över vilka naturområden som är särskilt angelägna att röja ur framkomlighets- och trygghetssynpunkt.		2. Teknisk förvaltning Enhetschef för Mark och anläggning (stadsträdgårdsmästaren bestämmer hur röjning av naturområden planeras)	2. 230930

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 11 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

	3. Genomföra åtgärder ur framkomlighets- och trygghetssynpunkt utifrån den åtgärdsplan som utformats vid inventeringen av olika naturområden	3. Ev. behov av utökad budget bedöms i samband inventeringen av naturområden	3. Teknisk förvaltning - Enhetschef för Gata Park Fritid Drift	3. 271130
--	--	--	--	-----------

Processgrupp: Gator, vägar och parkering

Göra en översyn av behovet av kontrastmarkeringar i olika områden och behov av förbättringar av ljudet vid övergångsställen i samarbete med Synskadades förening (SRF)	1. Kontakta Synskadades förening (SRF) för att göra en gemensam översyn av kontrastmarkeringar	1-2. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	1-3. Teknisk förvaltning Enhetschef för Trafik och El	1. 230630
	2. Utforma en åtgärdsplan för var det behövs fler/tydligare kontrastmarkeringar	3. Ev. behov av utökad budget bedöms i samband med att det utformas en plan för åtgärder av kontrastmarkeringar	4. Teknisk förvaltning - Enhetschef för Trafik och El	2. 231130
	3. Genomföra åtgärder utifrån de brister som framkommit vid översynen av kontrastmarkeringar	4. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	5-6. Enhetschef för Trafik och El	3. 241130
	4. Uppdatera Tekniska handboken kring vad som ska gälla framåt avseende kontrastmarkeringar	5. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	6. Ev. behov av utökad budget bedöms i samband inventeringen av ljudet vid övergångsställen	4. 231130
	5. Be Synskadades förening (SRF) om hjälp att göra en inventering av var ljudet vid övergångsställen behöver förbättras	6. Genomföra åtgärder där inventeringen visat att ljudet vid övergångsställen behöver förbättras		5. 231130
				6. 250630

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 12 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Fokusområde: Transporter

Förbättra tillgängligheten för äldre och personer med funktionsnedsättning på både stads- och landsbygdsbussar

Processgrupp: Transporter

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
Driva mot Region J-H att personer med rullatorer ska få kliva på i mitten av stadsbussarna för att underlätta på- och avstigning (i likhet med dem som har barnvagnar eller använder rullstol)	Lyfta frågan till Kollektivtrafikenämnden i Region J-H	Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	FC och Kollektivtrafiksamordnare, Samhällsbyggnad	230430
Driva mot Region J-H så att Länstrafikens appar för busstrafiken blir mer användarvänliga. Förbättringsarbetet bör ske i samarbete med äldre och personer med olika funktionsnedsättningar.	Följa upp med representanter för äldre och personer med olika funktionsnedsättningar hur man upplever att den nya appen för busstrafik fungerar. (Region J-H har upphandlat en ny app där det ingår krav för WCAG (tillgänglighetsdirektiv för webben, som ska börja användas under 2023).	Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	Kollektivtrafiksamordnare, Samhällsbyggnad	240630
Driva mot Region J-H att information om busstider ska erbjudas i en lättillgänglig form även för medborgare som inte har tillgång till/använder smartphones och appar	Följa upp önskemålet att det ska finnas busstidtabeller vid busshållplatserna i samband med att det nya stadsbusslinjenätet lanseras vid halvårsskiftet 2023.	Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	Kollektivtrafiksamordnare hos Samhällsbyggnad	230630
Identifiera vid vilka busshållplatser det skulle vara lämpligt att ha en skylt med digital information om busstider, istället för att hänvisa bussresenärer till en	Följa upp önskemålet om digital information vid busshållplatser i samband med att det nya stadsbusslinjenätet lanseras vid halvårsskiftet 2023.	Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	Kollektivtrafiksamordnare hos Samhällsbyggnad	230630

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027		Sida: 13 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16	Reviderad

webbsida eller mobil app				
Driva mot Region J-H att de ska säkerställa utrop av busshållplatser på Länstrafikens samtliga bussar, för att möjliggöra för personer med synnedsättning att åka buss	Följa upp att utrop på bussar och i appar fungerar utifrån synskadades perspektiv. Uppföljningen görs i samverkan med representanter för SRF (Synskadades riksförbund)	Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	Kollektivtrafiksamordnare hos Samhällsbyggnad	231031
Driva mot Region J-H att utbilda busschaufförer om olika funktionsnedsättningar för att de ska kunna ge olika målgrupper ett bättre bemötande. I detta ingår även att minska risk för skador, t.ex. om chaufförerna börjar köra innan äldre och personer med funktionsnedsättning har hunnit sätta sig ned.	Följa upp vad som ingår i utbildningen av chaufförer i det nya avtalet som ska gälla från halvårsskiftet 2024	Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	Kollektivtrafiksamordnare hos Samhällsbyggnad	240630
Tillsammans med Region J-H arbeta för att det ska utformas en hållplats vid Badhusparken, för att förbättra tillgängligheten till detta naturområde även för äldre och personer med funktionsnedsättning	1. Följa upp att det utformas en tillfällig busshållplats vid Västra station/Badhusparken och busslinje i samband med att det nya stadslinjenätet lanseras vid halvårsskiftet 2023. 2. Utredda förutsättningar för en permanent busshållplats vid Västra station/ Badhusparken	1. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) 2. Aktuell kostnad för en permanent busshållplats får tydliggöras i utredningen.	1. Kollektivtrafiksamordnare hos Samhällsbyggnad 2. Teknisk förvaltning, Enhetschef för Trafik och El/Trafikingenjör	1. 230630 2. 251130

 <p>ÖSTERSUNDS KOMMUN</p>	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027		Sida: 14 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16	Reviderad

Stimulera äldre och personer med funktionsnedsättning att åka mer buss

Processgrupp: Transporter

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
<p>Utreda vilka målgrupper i kommunen som är i behov av subventionerade biljettpriser och utifrån utredningens resultat fatta beslut om kommunen ska göra ett tillköp för att subventionera någon/några av målgrupperna. Vid utredningen ska behoven hos äldre och personer med funktionsnedsättning beaktas.</p>	<p>Avvakta resultatet av Region J-H:s pågående utredning kring biljettpriser och därefter:</p> <p>1. Identifiera vilka ev. målgrupper som bör erbjudas särskilda subventioner</p> <p>2. Omvärldsbevaka vilka biljettformer och priser som andra regioner erbjuder</p> <p>3. Göra en beräkning av vilka olika kostnader och effekter olika scenarios av subventionering skulle innebära</p>	<p>1-3. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)</p>	<p>1-4. Kollektivtrafiksamordnare hos Samhällsbyggnad</p>	<p>1-3. 231130</p>
	<p>4. Utforma ett förslag kring vilka biljettformer och priser som ska gälla i Östersund som lyfts för politiskt beslut</p>	<p>4. Framtagandet av förslag görs inom ordinarie budget, men förslaget kan medföra ökade kostnader.</p>		<p>4. 240331</p>

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 15 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Förbättra tillgängligheten vid färdtjänstresor

Processgrupp: Transporter

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
Säkerställa att färdtjänst-leverantören utvecklar digitala lösningar för beställning/avbeställning av färdtjänst som ska komplettera nuvarande telefonbeställning, för att bättre möta olika målgruppers behov	Vid ny upphandling av färdtjänst ställa högre krav på digitala verktyg för beställning av färdtjänst	Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	Teknisk förvaltning – Enhetschef Trafik och El	250630
Ställa krav på förbättrad punktlighet och mer tillgänglighetsanpassade fordon i samband med upphandling av färdtjänst. Vid upphandling ska enkätsvar om hur berörda målgrupper upplever tjänsten samt deras önskemål om förbättringar beaktas.	<ol style="list-style-type: none"> Vid ny upphandling av färdtjänst ställa fortsatta krav på punktlighet och att det ska utgå vite vid varje försening på mer än 10 minuter Följa upp och se till att taxibolaget alltid betalar vite i de fall det förekommer förseningar Utreda kostnad för att upphandla externt företag som genomför regelbundna telefonundersökningar av färdtjänstupplevelsen Ev. upphandla externt företag som genomför regelbundna telefonundersökningar av hur färdtjänstkunderna upplever tjänsten 	<ol style="list-style-type: none"> 1-3. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) 4. Det kommer att innebära en ökad kostnad att genomföra extern undersökning (hur stor kostnaden blir fastställs i utredning) 	1-4. Teknisk förvaltning – Enhetschef Trafik och El	<ol style="list-style-type: none"> 1. 250630 2. 271130 (görs löpande under perioden) 3. 231130 (utredning klar) 4. 240630
Förbättra informationen om möjligheten att ansöka om generellt tillstånd för riksfärdtjänst för dem som regelbundet reser till någon grannkommun	Sprida kunskap om den information som redan finns på hemsidan och i olika broschyrer i samband med att medborgare beviljas färdtjänst	Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	Teknisk förvaltning – Enhetschef Trafik och El	271130 (Görs löpande under perioden)

 ÖSTERSUNDS KOMMUN	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 16 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Fokusområde: Social gemenskap och delaktighet

Förbättra tillgängligheten till befintliga sociala mötesplatser för äldre och personer med funktionsnedsättning

Processgrupp: Öppna insatser

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
Förbättra informationen om de sociala mötesplatser och föreningsliv som finns i kommunen och säkerställa att informationen finns tillgänglig i olika format utifrån olika medborgares behov.	1. Säkerställa information om kommunens egna mötesplatser i årlig broschyr om kommunens stöd och service (inkl. pappers-broschyrutskick till 70+)	1. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad).	1. Vård- och omsorgsförvaltningen – Arbetsgrupp HFK	1. Varje år i november 2023-2025
	2. Marknadsföra kommunens mötesplatser via reklamskyltar	2. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad. Hämtas ur budget för Arbetsgrupp HFK.	2. Vård- och omsorgsförvaltningen – Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd	2. 231130 (testas under 2023)
	3. Marknadsföra kommunens mötesplatser via Radio Jämtland	3. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	3. Vård- och omsorgsförvaltningen – Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd	3. 231031
	4. Marknadsföra kommunens mötesplatser genom att ordna ”öppet hus-dag” i samband med internationella äldredagen där man informerar om vilka aktiviteter som brukar ordnas samt erbjuder ”prova-på-aktiviteter”	4. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	4. Vård- och omsorgsförvaltningen – Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd	4. Varje år i oktober 2023-2027
	5. Ta hjälp av pensionärsorganisationerna och funktionshinderorganisationerna för att sprida information om kommunens mötesplatser	5. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	5. Vård- och omsorgsförvaltningen – Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd	5. Varje år i januari 2023-2027 (efter juledighet)

Dokumentnamn:

Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027

Sida: 17 (32)**Skapad av:**Projekt åldrandevänlig kommun
(Age-friendly cities and communities)
2022-12-12**Beslutad av:**Kommundirektör
2022-12-16**Reviderad**

Säkerställa att kommunens egna mötesplatser är tillgängliga ur olika funktionshinderperspektiv, i samarbete med personer med olika funktionsnedsättningar	1. Utforma tydligare instruktion/manual för hur man använder hörselslingor i respektive möteslokal samt utbilda berörd personal (stäm av med HRF vad som brister)	1. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	1. Vård- och omsorgsförvaltningen – Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd	1. 230630
	2. Kontakta föreningar för syn-, hörsel, rörelsenedsättningar och bjuda in till en översyn av mötesplatserna ur tillgänglighetssynpunkt	2. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	2. Vård- och omsorgsförvaltningen – Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd	2. 231130
	3. Boka möte med Elöverkänsligas förening för att diskutera vad som krävs för att de ska kunna låna mötesplatsernas lokaler	3. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	3. Vård- och omsorgsförvaltningen – Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd	3. 231130
	4. Boka hörselkonsulent på Region J-H för att gå igenom ljudmiljön på samtliga kommunala mötesplatser och identifiera vad som behöver förbättras	4. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	4. Vård- och omsorgsförvaltningen – Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd	4. 231130
	5. Utforma en åtgärdsplan över vad som behöver förbättras på respektive mötesplats ur tillgänglighetsperspektiv	5. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	5. Vård- och omsorgsförvaltningen – Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd och lokal-samordnare	5. 240331
	6. Genomföra aktiviteter i åtgärdsplanen för att förbättra tillgängligheten på kommunens mötesplatser	6. Ev. ökade kostnader fastställs i samband med att åtgärdsplanen utformas.	6. Vård- och omsorgsförvaltningen – Lokalsamordnare	6. 251130

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 18 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Utveckla nya former av social gemenskap och delaktighet

Processgrupp: Öppna insatser

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
Utveckla mobila mötesplatser som riktar sig till både äldre och personer med funktionsnedsättning. Detta arbete ska göras i samarbete mellan Vård- och omsorgsnämnden, Social- och arbetsmarknadsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden och de berörda målgrupperna.	<ol style="list-style-type: none"> Anordna ett möte med tjänstemän från VOF, SAF, KoF och KLF för att diskutera hur en kommun-gemensam mobil mötesplats skulle kunna utformas Göra studiebesök till Trondheim för att se hur de utformat sin mobila mötesplats ”Våfflor och information” Utforma ett förslag till hur en mobil mötesplats skulle kunna skapas/utformas som lyfts för beslut till berörda nämnder och KS 	<ol style="list-style-type: none"> Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) Görs inom ordinarie budget (hämtas ur budget för Arbetsgrupp HFK) Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) 	<ol style="list-style-type: none"> 1-2. Vård- och omsorgsförvaltningen - Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd och verksamhetsutvecklare hos Enheten för ledningsstöd respektive Sektor hemtjänst och särskilt boende i samverkan med övriga berörda förvaltningar 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 230331 2. 230531 3. 231031
Utreda om s.k. Fontänhus ska etableras i Östersund för personer med psykisk ohälsa/ psykiska funktionsnedsättningar	<ol style="list-style-type: none"> Göra studiebesök hos något av de Fontänhus som redan finns i Sverige för att lära sig mer om arbetsmodellen. Genomföra en förstudie där man undersöker förutsättningarna för att etablera ett Fontänhus i Östersund (bl.a. behov, syfte, organisation och finansiering av verksamheten) Redovisa resultatet av förstudien om Fontänhus för Vård- och omsorgsnämnden och diskutera om Fontänhus ska etableras i Östersund 	<ol style="list-style-type: none"> 1-2. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) 3. Ev. ökade kostnader och finansiering fastställs inom ramen för den förstudie som tas fram under föregående aktivitet. 	<ol style="list-style-type: none"> 1-3. Vård- och omsorgsförvaltningen – Uppdragsenheten med stöd av verksamhetsutvecklare hos Enheten för ledningsstöd 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 230430 2. 230930 3. 231130

Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 19 (32)	
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

<p>Utveckla nya arbetsformer/ insatser för att motverka ofrivillig ensamhet.</p> <p>Detta arbete ska göras i samarbete mellan Vård- och omsorgsnämnden, Social- och arbetsmarknadsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Region J-H och civilsamhället.</p>	<p>1. Undersöka förutsättningar för och utforma ett förslag till samverkansprojekt mellan Östersunds kommun och Region J-H kring bl.a. ”social aktivitet på recept” (i syfte att motverka ofrivillig ensamhet) och presentera förslaget för berörda politiker inom båda organisationerna</p> <p>2. Se över om Vård- och omsorgsnämndens föreningsbidrag ska utökas till att omfatta även stödsamtal per telefon till personer som inte kan ta sig till möten/ aktiviteter</p>	<p>1. Utformning av förslag till samverkansprojekt görs inom ordinarie budget.</p> <p>Ev. ökade kostnader och finansiering för genomförande av projektet fastställs vid utformning av förslag</p> <p>2. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)</p>	<p>1. Vård- och omsorgsförvaltningen, Projektledare AFCC i samverkan med berörda aktörer</p> <p>2. Nämndsekreterare VON i samarbete med Kundcenter</p>	<p>1. 230930</p> <p>2. 231130</p>
<p>Anordna fler och nya aktiviteter på kommunens mötesplatser (inklusive åldersintegrerade aktiviteter) för att locka nya besökare</p>	<p>1. Sammanställa alla förslag på nya aktiviteter som inkommit vid undersökningar i ”Projekt åldrandevänlig kommun”</p> <p>2. Gå igenom förslagen på nya aktiviteter med samordnare för mötesplatserna och mötesplatsledarna och diskutera vilka förslag som skulle kunna genomföras på olika mötesplatser</p> <p>3. Inventera vilka extra-resurser som finns som kan hjälpa till att hjälpa till att ordna nya aktiviteter på respektive mötesplats</p>	<p>1-3. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)</p>	<p>1-3. Vård- och omsorgsförvaltningen - Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd</p>	<p>1. 230131</p> <p>2. 230331</p> <p>3. 230531</p>

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 20 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Förbättra tillgängligheten till föreningsliv och kommunala anläggningar för äldre och personer med funktionsnedsättning

Processgrupp: Leda, styra och organisera kultur, fritid och turism

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
Förbättra informationen om det föreningsliv som finns i kommunen och säkerställa att informationen finns tillgänglig i olika format utifrån olika medborgares behov	<ol style="list-style-type: none"> 1. Se över kommunens föreningsregister så att informationen är uppdaterad. 2. Utforma krav på föreningar som får bidrag av Kultur- och fritidsförvaltningen att de ska uppdatera informationen i föreningsregistret årligen. 3. Säkerställa att informationen om föreningar uppfyller kraven i Tillgänglighetsdirektivet 4. Diskutera med Kundcenter om de kan vara behjälpliga med att ge information om föreningsregistret till medborgare som inte är digitala 	1-4. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kultur- och fritidsenheten/ Föreningservice 2. Kultur- och fritidsenheten/ Enhetschef 3. Kultur- och fritidsenheten/ Enhetschef med stöd av Område kommunikation 4. Kultur- och fritidsenheten/ Föreningservice 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 230630 2. 231130 3. 230630 4. 230630
Säkerställa att de föreningslokaler/ anläggningar som kommunen använder är tillgängliga ur olika funktionshinderperspektiv, i samarbete med personer med olika funktionsnedsättningar.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Göra en inventering av de föreningslokaler/ anläggningar som ännu inte är granskade (se redan genomförda inventeringar från Champa-projektet). Inventeringen ska göras i samarbete med personer med olika funktionsnedsättningar 2. Utforma en åtgärdsplan över vad som behöver förbättras ur tillgänglighets-synpunkt i de föreningslokaler/ anläggningar som kommunen använder 	1-2. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	1-3. Kultur- och fritidsenheten/ Enhetschef	<ol style="list-style-type: none"> 1. 241130 2. 250630

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027		Sida: 21 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16	Reviderad

	3. Föreslå investeringar i kommande budget-/investeringsprocesser i syfte att förbättra tillgängligheten i föreningslokaler/ anläggningar	3. Ev. ökade investeringskostnader fastställs i samband med att åtgärdsplanen utformas under föregående aktivitet.		3. 260228
Förbättra informationen om vilka lokaler som kan hyras av pensionärs- och funktionshinderorganisationer som vill anordna egna aktiviteter	1. Se över informationen på sidan "Hyra lokal" på kommunens hemsida och förbättra informationen ur ett tillgänglighetsperspektiv 2. Sprida information om sidan "Hyra lokal" i digital broschyr och årligt pappersbroschyrutskick till 70+ 3. Säkerställa att Kundcenter har kunskap om sidan "Hyra lokal" så att de kan besvara frågor från medborgarna	1-3. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	1. Kultur- och fritidsenheten/ Kulturhandläggare 2. Kultur- och fritidsenheten/ Kulturhandläggare med stöd av Område kommunikation 3. Kultur- och fritidsenheten/ Kulturhandläggare	1. 231130 2. 231130 3. 231130

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 22 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Fokusområde: Respekt och social tillhörighet (icke-diskriminering)

Motverka digital diskriminering

Processgrupp: Offentlig dialog

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
Säkerställa att kommunen alltid erbjuder användarvänliga alternativ för medborgare som inte har förmågan/vill använda digitala lösningar	<p>1. Erbjuder alternativa former av kommunikationslösningar när det gäller både information och tjänster riktat till medborgare som inte har tillgång till/kan använda digitala lösningar</p> <p>2. Alltid lyfta tillgänglighetsperspektivet och samverka med representanter för äldre och personer med olika funktionsnedsättningar när kommunen planerar att digitalisera befintliga analoga lösningar som riktar sig till medborgare</p>	1-2. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	Samtliga förvaltningar med stöd av IT-enheten	Årligt uppdrag till samtliga förvaltningar i kommunen under perioden 2023-2027
Utveckla nya digitala tjänster i samarbete med de målgrupper som ska använda tjänsterna, för att säkerställa att de är användarvänliga	Samverka med representanter för äldre och personer med olika funktionsnedsättningar när kommunen ska utveckla nya tjänster som riktar sig till medborgare	Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	Samtliga förvaltningar med stöd av IT-enheten	Årligt uppdrag till samtliga förvaltningar i kommunen under perioden 2023-2027

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 23 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Förebygga diskriminering av äldre och personer med funktionsnedsättning inom skolans verksamhet

Processgrupp: Grundskola

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
<p>Aktivt arbeta för att öka kunskaper om olika funktionsnedsättningar hos elever och skolpersonal.</p> <p>I detta ingår att använda kompetensen hos personer med olika funktionsnedsättningar/ brukarorganisationer när man informerar/ utbildar om t.ex. neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, fysiska funktionsnedsättningar och intellektuella funktionsnedsättningar.</p>	<p>Utbilda alla skolor i ”Tillgängliga lärmiljöer” via Kompetensportalen (samtliga personalgrupper)</p> <p>I utbildningen ingår bland annat att öka kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.</p>	<p>Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)</p>	<p>Barn- och utbildningsförvaltningen - Verksamhetschef för Elevhälsan</p>	<p>241130</p>
<p>Skapa förutsättningar för att umgås över generationsgränser i skolverksamhet i högre utsträckning (arbeta med åldersintegration)</p>	<p>Undersöka förutsättningar för samverkan mellan Barn- och utbildningsförvaltningens grundskolor och Vård- och omsorgsförvaltningens äldreomsorg (t.ex. särskilt boende eller kommunens mötesplatser) alternativt med någon pensionärsorganisation i syfte att motverka åldersdiskriminering</p> <p>Exempel på aktiviteter kan vara att en skolklass knyts till ett visst särskilt boende för att genomföra aktiviteter eller att äldre bjuds in att genomföra aktiviteter på en skola.</p>	<p>Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)</p>	<p>Verksamhetschef Grundskola inkl. grundsärskola, fritidshem och modersmål</p>	<p>231130 (men fortlöper under hela handlingsplanens period)</p>

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 24 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Förebygga diskriminering av äldre och personer med funktionsnedsättning inom vård och omsorg

Processgrupper: Öppna insatser och Insatser för vuxna

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
<p>Aktivt arbeta för att öka kunskaper om olika funktionsnedsättningar hos både personal och allmänhet.</p> <p>I detta ingår att använda kompetensen hos personer med olika funktionsnedsättningar/brukarorganisationer när man informerar/utbildar om t.ex. neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, fysiska funktionsnedsättningar och intellektuella funktionsnedsättningar.</p>	<p>Anordna årliga, öppna föreläsningar om NPF, fysiska och intellektuella funktionsnedsättningar på kommunens öppna mötesplatser i samverkan med olika funktionshinderorganisationer.</p> <p>Även medarbetare inom Vård- och omsorgsförvaltningen och Social- och arbetsmarknadsförvaltningen ska bjudas in att lyssna på dessa föreläsningar.</p>	<p>Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)</p>	<p>Vård- och omsorgsförvaltningen - Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd</p>	<p>Årligt uppdrag under perioden 2023-2027</p>
<p>Skapa förutsättningar för att umgås över generationsgränser inom vård- och omsorgsverksamhet i högre utsträckning (arbeta med åldersintegration)</p>	<p>1. Initiera olika former av samverkan mellan Vård- och omsorgsförvaltningens mötesplatser och Barn- och utbildningsförvaltningen (skolor och fritidsgårdar) respektive Kultur- och fritidsförvaltningen</p> <p>2. Undersöka förutsättningar för samverkan mellan särskilt boende och kommunens grundskolor (t.ex. att en skolklass skulle kunna vara knuten till ett visst särskilt boende och genomföra olika aktiviteter)</p>	<p>1. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)</p> <p>2. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)</p>	<p>1. Vård- och omsorgsförvaltningen - Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd</p> <p>2. Vård- och omsorgsförvaltningen – Verksamhetschefer särskilt boende</p>	<p>1. 231130</p> <p>2. 231130</p>

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027		Sida: 25 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16	Reviderad

Öka kunskapen om digital teknik hos äldre och personer med funktionsnedsättning, för att minska det digitala utanförskapet	1. Erbjuder lånedatorer på kommunens mötesplatser (för dem som inte har råd med egen dator)	1. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	1. Vård- och omsorgsförvaltningen - Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd	1. 231130
	2. Utöka antalet digitala hemguider så att de både kan göra hembesök, vara regelbundet på kommunens mötesplatser och även stödja personer med funktionsnedsättningar	2. Förutsätter utökad budget för att kunna anställa ytterligare hemguide.	2. Vård- och omsorgsförvaltningen, Enhetschef för Enheten för infrastruktur	2. 231130
	3. Utveckla samverkan mellan kommunens mötesplatser och SeniorNet kring datautbildningar	3. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	3. Vård- och omsorgsförvaltningen - Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd	3. 231130
	4. Utredda förutsättningar för att erbjuda ett "Digitalt bibliotek" där medborgarna kan låna och prova olika former av teknisk utrustning i hemmet	4. Utredningen görs inom ordinarie budget (dvs. ingen utökad kostnad), men införandet av ett sådant bibliotek kan innebära behov av utökad budget	4. Vård- och omsorgsförvaltningen, Enhetschef för Enheten för infrastruktur i samverkan med Kultur- och fritidsförvaltningen, bibliotekschef	4. 240630

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 26 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Fokusområde: Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande

Utveckla nya former av medborgarinflytande

Processgrupp: Offentlig dialog

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
Utveckla arbetsformer i kommunen så att kunskaper och erfarenheter hos äldre och personer med funktionsnedsättning tas tillvara och att målgrupperna görs mer delaktiga i kommunens löpande utvecklingsarbete	1. Undersöka intresset hos medborgarna att medverka i en referens-/arbetsgrupp med s.k. ”Framtidsutvecklare”, dvs. äldre och personer med olika funktionsnedsättningar som kan bistå alla förvaltningar med nya perspektiv i deras utvecklingsarbete	1-5. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	1-2. Kommunledningsförvaltningen Områdeschef – Kommunkansli i samverkan med Område strategi och styrning	1. 230930
	2. Utredda förutsättningarna för kommunen att använda ”Framtidsutvecklare” i sitt löpande utvecklingsarbete			2. 230930
	3. Utbilda utvalda chefer och medarbetare i respektive förvaltning i arbetssättet ”tjänstedesign”			3. 231130
	4. Testa det nya arbetssättet med tjänstedesign/ ”Framtidsutvecklare” i några utvalda verksamheter under viss period			4. 241130
	5. Utvärdera om arbetssättet med ”Framtidsutvecklare” ska införas i Östersunds kommun. Utvärderingen görs i samverkan med äldre och personer med funktionsnedsättning.			5. 261130

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 27 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Utveckla en kommundemensam ”demokratibuss” där politiker och tjänstemän regelbundet åker runt till olika geografiska områden för att föra en dialog med medborgarna och informera om vad som är aktuellt	OBS! Detta uppdrag bör synkas ihop med uppdraget om en mobil mötesplats under föregående avsnitt (att man om möjligt, använder samma buss till olika saker) 1. Anordna ett möte med tjänstemän från VOF, SAF, KoF, TF, BoU, Samhällsbyggnad och KLF för att diskutera hur en kommundemensam demokratibuss skulle kunna fungera och om en sådan buss skulle kunna samordnas med den mobila mötesplats som ska utvecklas (se delstrategi Utveckla nya former av social gemenskap och delaktighet) 2. Utforma ett förslag till hur en demokratibuss skulle kunna utformas 3. Skicka ut förslag om demokratibuss på remiss till samtliga nämnder, KPR och TR 4. Lyfta förslag om ev. demokratibuss till beslut i KS	1-4. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	1-4. Kommunledningsförvaltningen Områdeschef – Kommunkansli i samverkan med Kultur- och fritidsförvaltningen	1. 230630
				2. 231130
				3. 240630
				4. 241130

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 28 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Avhjälpa hinder för inflytande för äldre och personer med funktionsnedsättning

Processgrupp: Offentlig dialog

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
Avhjälpa hinder för äldre och personer med olika funktionsnedsättningar att kunna medverka i politiska nämnders arbete, genom att säkerställa att politiska underlag kan tillhandahållas i olika format och att möteslokaler är tillgängliga ur olika funktionshinderperspektiv	<ol style="list-style-type: none"> Säkerställa fysisk tillgänglighet i möteslokaler i Rådhuset och Kommunhuset i samverkan med representanter för äldre och personer med funktionsnedsättning Utforma en utbildning om delaktighet och tillgänglighet kopplat till beslutsprocessen/nämndsarbetet och publicera i Kompetensportalen Säkerställa att alla medarbetare som är involverade i beslutsprocessen (handläggare, nämnds-/kommunsekreterare och chefer) får grundläggande utbildning i delaktighets-/tillgänglighetsfrågor 	<ol style="list-style-type: none"> Nya Kommunhuset kommer att hanteras inom ramen för projektet. Åtgärder i Rådhuset kan komma att medföra ökade kostnader. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) 	<ol style="list-style-type: none"> Berörda projektledare för nya Kommunhuset Ärendehanteringsforum via Områdeschef – Kommunkansli Samtliga FC med stöd av Ärendehanteringsforum 	<ol style="list-style-type: none"> 230630 231130 241130
Förbättra informationen om vilka former av inflytande som finns för enskilda medborgare och föreningar. Informationen bör anpassas utifrån olika målgruppers behov.	<ol style="list-style-type: none"> Se över informationen på kommunens hemsida om olika former av medborgarinflytande så att den har klarspråk och att all information finns samlad på ett ställe Utforma en skriftlig information/broschyr om de olika möjligheter att påverka som finns. Sprida broschyren via biblioteket, mötesplatserna, hälsocentraler etc. 	1-3 Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	<ol style="list-style-type: none"> Områdeschef – Kommunkansli med stöd av Område kommunikation 	<ol style="list-style-type: none"> 240630 2-3. 241130

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 29 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Anpassa formerna för medborgarinflytande så att äldre och personer med funktionsnedsättning kan lämna medborgarförslag och påverka beslut utifrån sina förutsättningar	Tydliggöra vilket stöd som finns att få av Kundcenter när det gäller att lämna medborgarförslag	Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	Områdeschef – Kommunkansli och chef för Kundcenter	240630
--	---	--	--	--------

Utveckla möjligheterna till arbete och frivilligsatser för äldre och personer med funktionsnedsättning

Processgrupp: Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
Förbättra förutsättningarna för äldre över 65 år och personer med olika funktionsnedsättningar över 18 år att arbeta inom kommunens verksamheter, genom att erbjuda anpassade arbetsuppgifter utifrån olika individers förmåga	<p>Stödja utveckling av inkluderande arbetsplatser inom Östersunds kommun.</p> <p><i>Förtydligande av aktivitet: Tydligare inkludera perspektiv kring mångfald och inkludering i ordinarie arbete kring ledarskap, medarbetarskap och hälsofrämjande arbete</i></p>	Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	Chef Område HR	231130 (pågår egentligen under längre tid, men har särskilt fokus 2023)
Ta tillvara kompetens och erfarenheter från medarbetare som är på väg att gå i pension/har gått i pension genom att utforma mentorprogram inom olika verksamheter	<p>Utforma förslag för att främja att fler medarbetare vill och kan arbeta längre hos Östersunds kommun.</p> <p><i>Förtydligande av aktivitet: Område HR utreder förutsättningar för att seniora medarbetare vill och kan arbeta längre hos kommunen. Inkluderat möjligt mentorsprogram.</i></p>	Utredning görs inom ordinarie budget. Förslag i utredning kan innebära en kostnad vilket redovisas i utredningen.	Chef Område HR	230930

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 30 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Processgrupper: Arbetsmarknad och sysselsättning och Främjande av näringsliv och utveckling

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
Förbättra informationen om de möjligheter till frivilliginsatser som finns i kommunen och på vilket sätt medborgare kan bidra	1. Anordna särskilda rekryteringsdagar för att fånga upp fler frivilliga. Vid rekryteringsdagen kan man informera om vad det innebär att vara frivilligarbetare och vad man kan hjälpa till med.	1. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	1. Vård- och omsorgsförvaltningen - Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd	1. 231130
	2. Marknadsföra det frivilligarbete som finns inom Vård- och omsorgsförvaltningen via "Kommunen informerar", Facebook och info-tavlor på t.ex. ICA-butiker och biblioteket.	2. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	2. Vård- och omsorgsförvaltningen - Enhetschef för mötesplatser och anhörigstöd	2. 231130
Utveckla det lokala näringslivet kopplat till "silverekonomi"	1. Diskutera ett samarbete med Destination Östersund kring att: - ordna en workshop där olika aktörer kan diskutera hur Östersund kan arbeta för att nå äldre 65+ som turister - ordna någon form av seminarium med handlarna i Östersund där man har en föreläsning om "Silverekonomi" och diskutera hur de kan utveckla sitt produktutbud för att möta äldre 65+ som kunder	1-3. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad)	1. Vård- och omsorgsförvaltningen – Projektledare AFCC i samverkan med Näringslivskontoret och Destination Östersund	1. 230630
	2. Anordna föreläsning för Peak Innovation om "Silverekonomi"/äldre som kundgrupp och diskutera hur de i sitt arbete med start-ups/inkubator kan använda denna kunskap för att stimulera nya företag		2-3. Vård- och omsorgsförvaltningen – Projektledare AFCC och FoU-ansvarig aktivt och hälsosamt åldrande med stöd av Näringslivskontoret	2-3. 231130
	3. Anordna föreläsning för "Samling Näringsliv" om Silverekonomi.			

 ÖSTERSUNDS KOMMUN	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 31 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Fokusområde: Information och kommunikation

Förbättra kommunens information och kommunikation med äldre och personer med funktionsnedsättning

Processgrupper: Planerad kommunikation och Medborgarservice

Uppdrag	Aktiviteter	Kostnad/finansiering	Ansvar	När ska det vara klart?
Använda flera olika informationskanaler för att nå ut med information till medborgarna (inte bara digitala alternativ)	<ol style="list-style-type: none"> Göra årliga broschyrutskick i pappersformat till medborgare över 70 år Gå utbildning i målgruppsanalys som bland annat berör hur kommunen bättre ska nå ut till medborgare som befinner sig i digitalt utanförskap Undersöka möjligheter att få mer genomslag i P4 Jämtland för nyheter som berör äldre och personer med funktionsnedsättning 	<ol style="list-style-type: none"> Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) 	<p>Vård- och omsorgsförvaltningen, Arbetsgrupp HFK</p> <p>2. Område kommunikation</p> <p>3. Område kommunikation</p>	<p>1. Årligt utskick i nov. 2023-2025</p> <p>2. 230531</p> <p>3. 231130</p>
Förbättra informationen på kommunens hemsida ur olika funktionshinderperspektiv i samarbete med äldre och personer med olika funktionsnedsättningar	<ol style="list-style-type: none"> Bjuda in representanter för pensionärs- respektive funktionshinderorganisationer/medborgare med funktionsnedsättning till diskussion om vad som behöver förbättras på kommunens hemsida Göra en plan över vad som behöver förbättras på kommunens hemsida ur olika funktionshinderperspektiv och genomföra planen 	<ol style="list-style-type: none"> 1-2. Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) 	<p>Område kommunikation i samarbete med respektive förvaltning</p>	<p>1. 231130</p> <p>2. 241130</p>
<p>Utveckla användarvänliga alternativ för äldre och personer med olika funktionsnedsättningar att komma i kontakt med kommunen med utgångspunkt från deras behov/förmågor.</p> <p>I detta uppdrag ingår att förenkla möjligheterna att nå kommunen via telefon för dem som inte är digitala.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Utforma kommunövergripande serviceriktlinjer när det gäller bemötande och tillgänglighet som alla verksamheter ska följa Undersöka hur kommunen rent tekniskt skulle kunna förbättra kommunens tillgänglighet via telefon Föra en diskussion med respektive förvaltning hur de kan bli mer tillgängliga via telefon för kommunens medborgare. 	<ol style="list-style-type: none"> Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) Görs inom ordinarie budget (dvs. ingen ökad kostnad) 	<p>1. Kommunledningsförvaltningen – Chef Kundcenter</p> <p>2. Kommunledningsförvaltningen – Chef Kundcenter</p> <p>3. Kommunledningsförvaltningen – Chef Kundcenter</p>	<p>1. 230630</p> <p>2. 230331</p> <p>3. 231130</p>

	Dokumentnamn: Handlingsplan för ett Östersund för alla (Age-friendly cities and communities) 2023–2027	Sida: 32 (32)
	Skapad av: Projekt åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) 2022-12-12	Beslutad av: Kommundirektör 2022-12-16

Uppföljning och utvärdering av handlingsplanen

Kommunledningsgruppen (KLG) ska tillsätta en kommundemensam arbetsgrupp med representanter från kommunens berörda förvaltningar, som under ledning av Område strategi och styrnings kontaktperson för ”Strategi för ett Östersund för alla” har ansvar för att följa upp det fortsatta arbetet med en åldrandevänlig kommun och fortlöpande återrapportera resultat och erfarenheter till WHO-nätverket ”The Global Network for Age-friendly cities and communities”.

Arbetsgruppen har ansvar för att göra uppföljningar av strategidokumentet och denna handlingsplan. Handlingsplanen ska följas upp varje år och strategidokumentet en gång under mandatperioden. Processansvariga för olika uppdrag och aktiviteter i handlingsplanen ska återrapportera hur genomförandet av uppdragen fortlöper i Stratsys.

Resultatet ska återredovisas till KLG och Kommunstyrelsen av kontaktpersonen för strategidokumentet.

År 2026 ska det göras en utvärdering av genomförande och effekt av strategin och handlingsplanen. Utvärderingen ska ge underlag till en ny nulägesanalys av hur åldrandevänligt Östersunds kommun upplevs vara.

I samband med utvärderingen år 2026 ska det göras en fördjupad uppföljning av AFCC-arbetets övergripande målsättningar. Det görs genom att följa upp fastställda indikatorer kring respektive utvecklingsområde.

De berörda målgrupperna (dvs. äldre och personer med olika funktionsnedsättningar) ska, i enlighet med WHO:s arbetsprocess, vara delaktiga i utvärderingen. Med utgångspunkt i utvärderingen fattas beslut om behovet av en reviderad strategi och handlingsplan. Det ska undersökas om det går att utforma en samverkan med Mittuniversitetet när det gäller uppföljning och utvärdering av AFCC-arbetet.